دورنما

رسانه‌های امریکایی:

خوش‌بینی ایرانی‌ها به برجام تبدیل به یأس شده است

پس از اظهارات وزیر خارجه ایران که گفته امریکا تلاش واقعی برای اجرای تعهدات برجامی خود انجام نداده است، رسانه‌های امریکایی هم اعلام کردند که با گذشت یک سال از برجام، خوش‌بینی مردم ایران به یأس تبدیل شده زیرا توافق هسته‌ای روی پایه لرزانی استوار شده است.

به دنبال اظهارات مقامات دولت ایران که بارها بر بدعهدی امریکا در عمل به تعهدات خود در برجام اذعان کرده‌اند، رسانه‌های امریکایی هم در گزارش‌هایی با اشاره به سخنان مقامات ایرانی، اعلام کرده‌اند که ایرانی‌ها به دستاوردهای برجام خوش‌بین نیستند. روزنامه امریکایی «واشنگتن‌پست» روز یک‌شنبه با انتشار گزارشی به سخنرانی سال گذشته حسن روحانی، رئیس‌جمهور ایران در مجمع عمومی سازمان ملل پرداخته و نوشته است با گذشت یک سال از توافق هسته‌ای، خوش‌بینی ایرانیان به تلخی گراییده است. واشنگتن‌پست در گزارش خود آورده است: «حسن روحانی در سخنرانی خود در پاییز سال گذشته گفت که توافق هسته‌ای، پایه و اساسی برای تغییر است. او عنوان کرد: ما صرفاً به دنبال یک توافق هسته‌ای نبوده‌ایم. ما می‌خواهیم مسیری جدید و سازنده برای بازسازی نظم بین‌المللی ارائه نماییم.» واشنگتن‌پست سپس نوشت که حال یک سال از آن زمان به جلو بازمی‌گردیم و خوش‌بینی روحانی با ناامیدی جایگزین شده است. موسسه «ایران پل» هم دو ماه پیش طی یک نظرسنجی گزارش داد خوش‌بینی ایرانیان نسبت به توافق جامع هسته‌ای با قدرت‌های جهانی کم شده است. واشنگتن‌پست، در ادامه به سخنان اخیر روحانی در مجمع عمومی سازمان ملل اشاره کرد و نوشت: «روحانی هفته گذشته با لحن تلخی سازمان ملل را به عدم پایبندی به تعهداتش طبق برجام متهم کرد. روحانی گفت که در بازه هشت ماهه از زمان اجرای برجام، واشنگتن مجوزهای معاملات تجاری را به تعویق درآورده است و دسترسی ایران به بانک‌ها را بلوکه کرده است». این گزارش در حالی است که محمدجواد ظریف، وزیر خارجه ایران جمعه شب با حضور در شورای روابط خارجی امریکا بار دیگر اعلام کرد که واشنگتن تلاش واقعی برای اجرای تعهدات خود در برجام انجام نداده است و تعهدات امریکا تنها روی کاغذ بوده است. با گذشت نه ماه از اجرای برجام و به رغم اجرای تعهدات از سوی ایران، کارشکنی‌های امریکا در روند تسهیل مبادلات خارجی با ایران همچنان ادامه دارد. هرچند آژانس بین‌المللی انرژی اتمی بارها اعلام کرده است که ایران فراتر از تعهدات خود در برجام عمل کرده است ولی اقدام مؤثری از سوی امریکا و متحدانش برای برداشتن تحریم‌ها انجام نشده است. شرکت‌های خارجی بر این باورند که باتوجه به وجود اعمال سیاست‌های سختگیرانه واشنگتن علیه ایران، امکان ایجاد رابطه تجاری با ایران بسیار سخت است و به رغم سفر مقامات اقتصادی اروپا به ایران پس از لغو تحریم‌ها هنوز تلاش‌های جدی برای حضور فعالانه در بازار ایران انجام نشده است.

■ برجام روی پایه لرزان استوار است

خبرگزاری آسوشیتدپرس هم به بدبینی‌ها نسبت به آینده برجام اشاره کرده است. در گزارش روز یک‌شنبه این خبرگزاری امریکایی آمده است: «توافق هسته‌ای سال گذشته با تهران، برای حال حاضر تهدید درگیری نظامی امریکا - ایران را برداشته است اما توافق روی پایه لرزانی استوار است.» آسوشیتدپرس، ایران را یکی از مسائل تأثیرگذار در انتخابات ۲۰۱۶ امریکا دانسته و بر آمادگی دونالد ترامپ و هیلاری کلینتون، نامزدهای ریاست جمهوری امریکا جهت حمله به ایران تأکید کرده است. در این گزارش به توافق هسته‌ای ایران اشاره شده و آمده است: «امکان آن وجود دارد که رئیس‌جمهور بعدی امریکا با توجه به مواجهه کلی با ایران و مواجهه خاص با این کشور در قبال توافق هسته‌ای، درگیر و مشغول (مسائل مرتبط با ایران) باشد.» این خبرگزاری امریکایی با اشاره به مواضع دو نامزد اصلی انتخابات ۲۰۱۶ در قبال برجام تأکید می‌کند: «برای هیلاری کلینتون و دونالد ترامپ، موضوع اساساً، تقابل تداوم در برابر تغییر است.»

واکنش

وزارت خارجه: امارات جنگ‌افروزی عربستان را تشویق می‌کند

سخنگوی وزارت امور خارجه کشورمان در واکنش به اظهارات اخیر مقامات اماراتی اعلام کرد که ابوظبی در سال‌های اخیر به جای کمک به کاهش تنش‌ها، مشوق عمیق‌تر شدن شکاف‌ها و گسترش جنگ‌افروزی بوده است.

به گزارش فارس، بهرام قاسمی، در واکنش به اظهارات عبدالله بن زاید، وزیر خارجه امارات متحده عربی در مجمع عمومی سازمان ملل متحد، با رد اظهارات تکراری و بی‌اساس وی، اظهار داشت: تلاش وزیر خارجه امارات برای فرافکنی و متهم ساختن دیگران به بی‌ثبات کردن اوضاع منطقه در حالی صورت می‌گیرد که ابوظبی در سال‌های اخیر نقش سنتی محافظه‌کارانه خود را به نفع بازیگران تندرو و جنگ‌افروز منطقه کنار گذاشته و به جای کمک به کاهش تنش‌ها، مشوق عمیق‌تر شدن شکاف‌ها و گسترش جنگ‌افروزی بوده است. قاسمی افزود: جمهوری اسلامی ایران همواره بر این باور بوده و هست که آنچه منطقه را در لبه پرتگاه مصائب و فجایع جبران‌ناپذیر قرار می‌دهد، سیاست‌های حمایتی از تروریسم تکفیری بوده است. سخنگوی دستگاه دیپلماسی کشورمان در پایان با اشاره به اینکه جزایر سه‌گانه ایرانی جزء لاینفک قلمرو سرزمینی جمهوری اسلامی است، افزود: تکرار ادعاهای بی‌اساس واقعیات تاریخی را تغییر نمی‌دهد. عبدالله بن زاید، وزیر خارجه امارات شنبه شب طی سخنانی در مجمع عمومی سازمان ملل با تأکید بر اینکه ایران باید از ایفای نقش منفی در منطقه اجتناب کند، افزود: برخلاف انتظار پس از توافق هسته‌ای با ایران، این کشور همچنان موجب ناامنی در منطقه است. وی گفت: امارات از ایران می‌خواهد که داوطلبانه جزایر سه‌گانه را به امارات بازگرداند در غیر این صورت به دادگاه بین‌المللی رجوع می‌کنیم.

خبر

کنگره وتوی اوباما را وتو می‌کند

رسانه‌های امریکایی گزارش دادند نمایندگان کنگره این کشور برای خنثی کردن وتوی اوباما و قانونی کردن طرح شکایت از عربستان جدی هستند.

خبرگزاری آسوشیتدپرس گزارش داد که نمایندگان کنگره امریکا برای ابطال حکم وتوی رئیس‌جمهور کشورشان علیه پیش‌نویس قانونی که به خانواده‌های قربانیان حادثه ۱۱ سپتامبر اجازه شکایت از عربستان سعودی می‌دهد با یکدیگر هم‌قسم شده‌اند. اوباما روز جمعه پیش‌نویس قانون موسوم به «عدالت در برابر حامیان تروریسم» را که قبلاً با اکثریت آرا در هر دو مجلس سنا و نمایندگان به تصویب رسیده بود وتو کرد. استدلال کاخ سفید این است که دیگر کشورها ممکن است تصویب این قانون را بهانه‌ای برای تعقیب قضایی دیپلمات‌ها، نیروهای نظامی یا شرکت‌های امریکایی قرار دهند. طرفداران طرح از طرف دیگر با رد این استدلال می‌گویند متن قانون به نحوی تنظیم شده که تنها اقدامات تروریستی در داخل خاک امریکا را در بر می‌گیرد. این قانون در واقع به دادگاه‌ها اجازه می‌دهد هنگام وقوع حمله تروریستی در داخل خاک امریکا مصونیت قضایی حاکمیتی را که دولت‌های خارجی به‌طور سنتی از آن برخوردار هستند برای دولت یا دولت‌های مظنون به مشارکت در چنین حملاتی لغو کنند. «چاک شومر»، سناتور دموکرات که یکی از تهیه‌کنندگان طرح مورد نظر بوده روز شنبه درباره وتو شدن آن به خبرگزاری آسوشیتدپرس گفت: «تصمیم مأیوس‌کننده‌ای بود که به سرعت و به صورت مستدل در کنگره لغو خواهد شد.»

گزارش یک

اینديپندنت: واشنگتن در حال استقرار سامانه دفاع موشکی است

راهبرد موشکی امریکا به‌دنبال تغییر بازی در سوریه

صفحه شطرنج سوریه از همان اول برای امریکا و متحدانش بسیار پیچیده می‌نمود و وارد شدن نظامیان روس به این صحنه، موازنه را کاملاً به ضرر متحدان عربی - غربی و تروریست‌ها و به نفع دولت سوریه و حامیانش چرخاند. حالا مدت‌هاست که استراتژیست‌های امریکایی در تقلا هستند تا حدودی این ضعف را جبران کنند. علاوه بر رساندن سلاح‌های تاکتیکی ظاهراً امریکایی‌ها به فکر سلاح‌های راهبردی هستند. یک روزنامه انگلیسی از قصد امریکا برای استقرار سامانه دفاع موشکی پیشرفته در عراق و سوریه خبر داد.

روزنامه انگلیسی اینديپندنت، در گزارشی از استقرار سامانه دفاع موشکی از سوی ائتلاف امریکایی در سوریه و عراق خبر داد. بنا به این گزارش، این اقدام به بهانه تلاش داعش برای ساقط کردن هواپیماهای ائتلاف صورت می‌گیرد و اینديپندنت گزارش داده است که داعش چندین بار در هدف قرار دادن هواپیماهای انگلیس بر فراز موصل ناکام بوده است؛ هرچند توانسته چندین بار جنگنده‌های ارتش سوریه و یک پهپاد امریکایی را ساقط کند. به گفته ژنرال «مارک کارلتن اسمیت» معاون دفاعی ستاد مشترک ارتش انگلیس این سامانه در حال مستقر شدن است و احتمال هدف قرار گرفتن جنگنده‌های ائتلاف از سوی موشک‌های زمین به هوا وجود دارد و باید با این مسئله روبه رو شد. اینديپندنت در ادامه می‌نویسد که تروریست‌های داعش موشک‌های اسکاد و همچنین موشک‌های دوش پرتاب و استینگر در اختیار دارند. پیش از این «مایکل فالون» وزیر دفاع انگلیس در سفر خود به عراق با مسئولان بغداد و اربیل درباره آغاز عملیات آزادسازی موصل گفت‌وگو و اعلام کرده بود که این عملیات در طی هفته‌های آینده آغاز خواهد شد. او در این سفر تأکید کرده بود که داعش پس از آزادسازی موصل نیز به حضور خود ادامه خواهد داد و جنگ در سوریه همچنان پیچیده‌تر از جنگ در عراق با تروریسم خواهد بود.

■ شوی دانفورد

امریکایی‌ها در راستای پوشش دادن به اقدامات راهبردی خود در سوریه، بارها ثابت کرده‌اند از گفتن هیچ دروغی و اجرای هیچ نمایشی حتی در در مقابل اعضای کنگره ابا ندارند، مانند اظهاراتی که جان کری در اول بحران سوریه در سنا داشت و در برابر سؤالی در برابر وجود تروریست‌های مخالف امریکا در سوریه مدعی شد که در سوریه هیچ تروریستی وجود ندارد؛ سخنانی که با واکنش شخصی رئیس‌جمهور روسیه روبه‌رو شد و پوتین آشکارا و البته به درستی جان کری را دروغگو خواند. اما در مسیر اجرای همین نوع نمایش‌ها رئیس ستاد مشترک ارتش امریکا در سنای این کشور درباره «کنترل حریم هوایی سوریه» گفت که این کار یعنی جنگ با سوریه و روسیه و مدعی شد که چون به منظور کنترل حریم هوایی سوریه، ما به جنگ با سوریه و روسیه نیاز خواهیم داشت، وی قطعاً چنین تصمیمی نخواهد گرفت». سخنانی که با توجه به گزارش اینديپندنت در صحت آن باید شک داشت.

■ حرکت روس‌ها

گفته می‌شود شطرنج در ایران ابداع شده است. اما در دوران معاصر این بازی با نام روس‌ها و قهرمانان افسانه‌ای آن گره خورده است. روس‌ها که تجربه فریبکاری‌های بلوک غرب در دوران جنگ سرد را دارند، همچنان در تلاشند در میدان سوریه چند حرکت رو به جلو داشته باشند. برای همین است که روس‌ها با وجود چند پایگاه نظامی زمینی از اعزام ناوهای خود به سواحل دریای مدیترانه دست بر نمی‌دارند تا مبادا در برابر حرکات امریکایی‌ها غافلگیر شوند. در همین ارتباط المیادین دیروز گزارش داد که ناو «گریگورویچ» روسیه که مجهز به موشک‌های کالیبر است، از بندر «نووراسیسک» روسیه (واقع در ساحل دریای سیاه) با عبور از تنگه‌های بسفر و داردانل وارد آب‌های دریای مدیترانه شد و به سمت بندر طرطوس سوریه، مرکز پشتیبانی لجستیک نیروی دریایی روسیه حرکت کرد. با توجه به میزان فرورفت بدنه این ناو در آب می‌توان گفت که حامل بار سنگینی است. این پنجمین باری است که ناو مذکور در سال جاری میلادی چنین سفری را آغاز می‌کند. برخی رسانه‌ها اعلام کردند که کشتی‌های جنگی و یگان‌های دریایی نیز در کار انتقال تجهیزات جنگنده‌های روسی مستقر در سوریه و جنگنده‌های ارتش سوریه مشارکت دارند. سرگئی شویگو، وزیر دفاع روسیه اخیراً اعلام کرده بود، این ناو وابسته به نیروی دریایی روسیه به منظور تقویت توانمندی دریایی روسیه در منطقه اعزام خواهد شد در حالی که عملا در مسیر حرکت به منطقه ساحل سوریه است. قرار است رزمایشی در دریای مدیترانه با مشارکت زیردریایی هسته‌ای روسیه و ناو هواپیمابر برگزار شود. این ناو حامل جنگنده‌های سوخوی ۳۳ و کا و کا- ۲۷ و هلی کوپترهای جنگی ضدزیردریایی است. این حرکت روس‌ها نشان می‌دهد که احتمالا آنها از رویاهای امریکا برای جبران موازنه سوریه به نفع خود بوهایی برده‌اند.

■ تل آویو: ایران نباید بر سوریه مسلط شود

یک وزیر رژیم صهیونیستی در نشست شورای اسرائیل - امریکا ضمن درخواست برای منزوی کردن ایران و حزب‌الله از دنیای غرب، تأکید کرد: جمهوری اسلامی نباید بر سوریه مسلط شود. «یواف گالانت» وزیر ساخت‌وساز رژیم صهیونیستی با ادعای اینکه ایران قصد دارد بر منطقه تسلط یابد، خواستار تلاش برای منزوی کردن جمهوری اسلامی از دیگر بخش‌های جهان و مخصوصاً دنیای غرب شد. گالانت در نشست شورای اسرائیل- امریکا در نیویورک با بیان اینکه همکاری دوستان و دشمنان اسرائیل در جنگ با گروه تروریستی «داعش» برای اسرائیل خطرناک است، گفت: «آنها با یکدیگر تبادل اطلاعاتی، فنون نظامی و فناوری خواهند داشت.» وی در این نشست طی گفت‌وگو با «یاکوف کاتز» سردبیر روزنامه «جروزالم پست» با ادعای اینکه ایران قصد دارد بر منطقه مسلط شود، اظهار داشت: «در هر راه حلی که درباره سوریه به‌دست آید، ما باید مطمئن شویم که ایران بر این منطقه تسلط نخواهد یافت.» این وزیر اسرائیلی با تأکید بر اینکه ایران نباید بخشی از راه حل منطقه‌ای (برای بحران‌های خاورمیانه) درنظر گرفته شود، خواستار تلاش‌های بین‌المللی جهت منزوی کردن جمهوری اسلامی و همچنین «حزب‌الله» لبنان از بخش‌های دیگر دنیای غرب شد.

■ چرخش ترکیه از زبان گل

رئیس‌جمهور پیشین ترکیه درباره احتمال مذاکره با بشار اسد در صورت ماندن او در قدرت گفت: اگر شرایط حصول سازش مهیا شد و راه‌حل سیاسی به وجود آمد، ترکیه از آن حمایت خواهد کرد. اگر بتوانیم به راه حلی دست یابیم که کم و بیش همه طرف‌ها را راضی کند، اطمینان دارم که ترکیه هم به آن نه نمی‌گوید. به گزارش ایسنا، عبدالله گل در مصاحبه با راشا تودی در پاسخ به این سؤال که در صورتی که بشار اسد در قدرت بماند آیا ترکیه آماده احیای روابط هست یا خیر گفت: یک راه‌حل سیاسی تنها از طریق سازش و تمایل برای مصالحه ممکن است. اگر مشکل می‌توانست یک طرفه حل شود و آن طرف هم شرایط خودش را دیکته می‌کرد، مدت‌ها پیش در جنگ پیروز شده بود و همه را مجبور به پذیرش شرایطش می‌کرد. قبول دارم که نمی‌توان با ابزارهای نظامی صلح را در منطقه ایجاد کرد؛ جنگ، صلح نمی‌آورد و تنها مذاکرات سیاسی می‌تواند به ما امید دهد و در صورتی که راه حل سیاسی یافت شود، تمام طرفین باید شرایط آن را بپذیرند. زمانی که چارچوب چنین توافقی شکل گرفت، بدون تردید ترکیه هم از آن حمایت می‌کند. چه دوست داشته باشید یا نه، چه این توافق آرزوی شما را برآورده کند یا نه، برای رسیدن به صلح همه طرف‌ها باید امتیازاتی بدهند و به سازش برسند. گل در پاسخ به این سؤال که آیا شما می‌گویید که ترکیه مایل به ارتقای روابط با سوریه و آغاز مذاکره با اسد در صورتی است که او رئیس‌جمهور باقی بماند، گفت: من الان رئیس‌جمهور نیستم. من رئیس‌جمهور پیشین هستم و نظرات شخصی خودم را بیان می‌کنم. به نظر من، اگر شرایط حصول سازش مهیا شد و راه حل سیاسی به وجود آمد، ترکیه از آن حمایت خواهد کرد. اگر ما بتوانیم به راه حلی دست یابیم که کم و بیش همه طرف‌ها را راضی کند، پس از آن اطمینان دارم که ترکیه هم به آن نه نمی‌گوید.

گزارش ۲

علی قنادی

امریکا ترتیبات عربی - اسرائیلی را با محرک سیاسی فلسطین پیش می‌برد

اوباما به دنبال سازش علیه ایران در دقیقه ۹۰

رئیس‌جمهور امریکا طی سه ماه و اندی که در کاخ سفید حضور خواهد داشت قصد دارد تحرکی هم به نعش سازش میان فلسطینیان و رژیم صهیونیستی بدهد، تکانی که جان کری وزیر امور خارجه امریکا گفته هدف آن تأمین امنیت اسرائیل و همپیمانان امریکا در منطقه است. طرح صلح جدید امریکا، اندکی بعد از کمک نظامی ۳۸ میلیارد دلاری امریکا به تل‌آویو مطرح شده که در تاریخ مناسبات واشنگتن - تل‌آویو بی‌سابقه است.

به گزارش جوان، باراک اوباما هفته قبل در آخرین نطق خود در سازمان ملل گفت اسرائیل باید درک کند که به طور دائم نمی‌تواند خاک فلسطینیان را اشغال کند و فلسطینیان نیز باید مشروعیت اسرائیل را به رسمیت بشناسند. اوباما در حاشیه نشست مجمع عمومی ملاقاتی هم با نتانیاهو انجام داد و در آن، از شهرک سازی‌های اسرائیل انتقاد کرد. حالا مقام‌ها و منابع امریکایی در حال نمایان کردن آن چیزی هستند که در ورای انتقادهای لفظی رئیس‌جمهور امریکا از رژیم صهیونیستی قرار دارد و می‌گویند که اوباما قصد دارد در فضای بعد از کمک بی‌سابقه ۳۸ میلیارد دلاری به تل‌آویو، طی دو ماه آینده، مذاکرات فریز شده موسوم به صلح بین فلسطینیان و اسرائیل را از حالت بن‌بست خارج کند. روز گذشته روزنامه یدیعوت آحارونوت از سفر محرمانه ژنرال‌های اردنی به تل‌آویو خبر داد و نوشت که ۱۲ افسر بازنشسته اردنی به بازدید از مناطقی در سرزمین‌های اشغالی پرداخته و در کنفرانسی درباره حفظ محیط زیست سبز در شهر نتانیا شرکت کردند. طی ماه‌های اخیر منابع منطقه‌ای گزارش‌هایی پی در پی درباره عادی‌سازی مناسبات رژیم صهیونیستی با کشورهای عربی منتشر کردند. یک هیئت سعودی به ریاست انور عشقی، ژنرال سابق ارتش عربستان سعودی دو ماه قبل به اسرائیل سفر کرد و سازمان مرکزی آمار رژیم اسرائیل (CBS) در ماه آگوست اعلام کرد حدود ۲۳۴ هزار و ۶۰۰ اسرائیلی بین ماه‌های ژانویه و جولای به عربستان و سایر کشورهای عربی حوزه خلیج فارس سفر کرده‌اند، آماری که افزایش قابل توجه ۴۴/۹ درصدی در مقایسه با هفت ماهه اول سال ۲۰۱۵ میلادی را نشان می‌دهد. مقام‌های امریکایی می‌گویند که در حال پایه‌ریزی مجموعه‌ای از ترتیبات منطقه‌ای بین کشورهای عربی و اسرائیل از جمله ایجاد یک سپر موشکی مشترک عربی - اسرائیلی در مقابل ایران هستند. بعد از نهایی شدن بسته کمک نظامی ۳۸ میلیارد دلاری امریکا به رژیم صهیونیستی که بخشی از آن صرف ایجاد ترتیبات منطقه‌ای علیه ایران خواهد شد، حالا به نظر می‌رسد که دولت اوباما به این نتیجه رسیده که پیشبرد این طرح نیازمند نوعی تحرک سیاسی به روند متوقف شده موسوم به صلح خاورمیانه است. منابع امریکایی می‌گویند که جان کری بعد از ملاقات اخیر خود با نتانیاهو در حاشیه مجمع عمومی سازمان ملل از احتمال دستیابی به راه حل برای مسئله فلسطین طی دو ماه آینده صحبت کرده است. کری در این دیدار، به نتانیاهو گفته که «امریکا شدیداً نگران امنیت منطقه است، امنیت و حمایت از اسرائیل و کشورهای همپیمان دیگر، اولویت اصلی امریکا به شمار می‌رود.» کری ابراز امیدواری کرده «امریکا بتواند از روابط خود برای پیشبرد مسائلی که می‌تواند زمینه‌ساز تحکیم امنیت اسرائیل و تقویت روابط در منطقه شود، استفاده» کند. وزیر خارجه امریکا گفته که توافقنامه کمک‌های نظامی اخیر نشانگر میزان پایبندی امریکا به امنیت اسرائیل است و این توافق از روابط عمیق میان دو طرف حکایت دارد: «به یاد ندارم که هیچ یک از وزرای خارجه امریکا به اندازه من با نخست وزیر اسرائیل دیدار و گفت‌وگو کرده باشد.» خبرنگار روزنامه «هاآرتص» هم از برگزاری یک جلسه خصوصی در سطح وزیران با مقامات رژیم صهیونیستی خبر داده که در این نشست هم کری لحنی انتقادی از اسرائیلی‌ها در پیش گرفته است و به آنها گفته که اگر وضع به همین منوال باشد، «اسرائیل و فلسطین به سمت جنگ پیش می‌روند.» خبرنگار روزنامه «هاآرتص» از این جلسه خصوصی در سطح وزیران برای بررسی ارائه کمک‌های مالی به تشکیلات خودگردان فلسطین در پشت درهای بسته می‌نویسد: «کری مرتباً صدای خود را بالا می‌برد و تأکید می‌کرد اسرائیلی‌ها و فلسطینی‌ها به‌جای حرکت به سمت تأسیس یک دولت (مستقل) فلسطینی، به سمت یک دولت دو ملیتی پیش می‌روند. همچنین فلسطین و اسرائیل به سمت جنگ می‌روند.» جان کری با اشاره به لفاظی‌های جامعه جهانی برای پایان دادن به مناقشات فلسطین - اسرائیل، گفته است: «مجامع بین‌المللی اگر خواهان پایان دادن به این اتفاقات هستند یا باید به حرف خود عمل کنند یا اینکه دهانشان را ببندند.» ظاهراً تلاش‌های امریکا در دستور کار مقام‌های سازمان ملل هم قرار گرفته و نیکولای ملادینف، هماهنگ‌کننده ویژه سازمان ملل در روند صلح خاورمیانه در مصاحبه‌ای بار دیگر از دو طرف فلسطینی و اسرائیلی خواست شرایط لازم برای از سرگیری مذاکرات جهت پایان دادن به اشغالگری و حل نهایی تمامی مشکلات موجود را فراهم کنند. با این حال، نخست‌وزیر رژیم صهیونیستی و رئیس تشکیلات خودگردان از روندی که دولت اوباما در پیش گرفته، نگرانند. بنیامین نتانیاهو، نخست وزیر رژیم صهیونیستی در مصاحبه‌ای با شبکه دو تلویزیون این رژیم ابراز امیدواری کرده که باراک اوباما، رئیس‌جمهوری امریکا پیش از کناره‌گیری از قدرت راه‌حلی سیاسی را به او تحمیل نکند. محمود عباس نیز با اشاره تلویحی به فشارهایی که امریکا بر طرف فلسطینی وارد کرده، در گفت‌وگو با المیادین گفته است: «با کوتاهی شورای امنیت، سازمان ملل متحد و کشورهای بزرگ در احقاق حقوق فلسطینی‌ها، فلسطین از محاکمه اسرائیل در دادگاه کیفری بین‌المللی عقب نمی‌نشیند.»

نگاه

سیدرحیم نعمتی

قاهره رو به تهران، پشت به ریاض

عادل الجبیر، وزیر خارجه سعودی‌ها از دیدار سامح شکری با محمدجواد ظریف، وزرای خارجه مصر و ایران در حاشیه جلسات مجمع عمومی سازمان ملل خشمگین شده و یکی از دیپلمات‌های بلندپایه مصری به خبرگزاری روسی اسپوتنیک گفته که سعودی‌ها طی تماس تلفنی با عبدالفتاح السیسی، رئیس‌جمهور مصر اعتراض خود به این دیدار را بیان کرده‌اند. روشن است سعودی‌ها از این دیدار خشمگین و به مصری‌ها اعتراض کنند اما با توجه به عدم‌دیدار السیسی با محمد بن نایف، ولیعهد سعودی‌ها و حتی عدم‌دیدار الجبیر و شکری باید گفت که اعتراض آنها عمیق‌تر از صرف دیداری بین وزرای خارجه ایران و مصر است و مربوط به استقلال عملی می‌شود که مصری‌ها در برابر انتظارات سعودی از خود نشان داده‌اند.

یک وجه مهم و قابل توجه این استقلال عمل در مورد موضوع سوریه است. السیسی در مجمع عمومی موضعی خلاف مداخله‌جویانه جنگ‌طلبانه سعودی‌ها در خصوص سوریه بیان کرد و بر توقف درگیری‌ها، یافتن راه‌حل سیاسی، یکپارچگی ارضی و حفظ نهادهای دولتی تأکید کرد. رخا احمد حسن، عضو شورای روابط خارجه مصر در مصاحبه با شبکه مصری اون تی وی از دو محور مقابل ایران- روسیه در برابر امریکا - عربستان گفته و تأیید کرده که موضع السیسی در برابر این دو محور نزدیک به محور ایران- روسیه است تا طرف مقابل. السیسی و تیم همراه او در سازمان ملل این نزدیکی به محور ایران- روسیه را آن قدر به روشنی نشان داده‌اند که صدای خشم‌آلود سعودی‌ها را بلند کرد، جدای از اینکه شکری بعد از سخنرانی السیسی در مجمع عمومی و در جمع سردبیران روزنامه‌های مشهور مصری الاهرام، الاخبار و الوطن گفت که میان قاهره و ریاض در خصوص سوریه و لزوم تغییر نظام حاکم یا سران این کشور اختلاف‌نظر وجود دارد و به صراحت با برکناری بشار اسد از ریاست جمهوری سوریه مخالفت کرد. باید توجه داشت که این موضع مصر در قبال سوریه چندان تازه نیست و السیسی از زمان رسیدن به قدرت در دو سال قبل سیاست کشور خود در این مورد را تغییر داد اما باید گفت که نه او و نه هیچ یک از مقام‌های ارشد مصری تا این حد در مقابل سعودی‌ها حرف نزده و عمل نکرده بودند. وجه دیگر این استقلال عمل در عدم‌تبعیت مصر از سعودی‌ها در مسیر ایران‌ستیزی است که مدتی است به راه افتاده و سعودی‌ها انتظار حرکت مصری‌ها در این مسیر را داشتند. آل‌سعود در این مسیر به هر دری می‌زنند تا ایران‌ستیزی خود را پیش ببرند، از شکایت به شورای امنیت گرفته تا ترغیب دولت دست‌نشانده خود در یمن برای اقدامی مشابه یا تحریک اماراتی‌ها برای اعلام موضع ضدایرانی و پرداخت پول به کشورهای کوچکی مثل جیبوتی برای قطع رابطه با ایران و خوش‌رقصی برای سعودی‌ها. در مقابل، مصری‌ها با غرور و استقلال عمل خود حاضر نشده‌اند حتی در مقابل کمک ۲۷میلیارد دلاری سعودی‌ها گامی در این جهت بردارند و انتظارات سعودی‌ها را برآورده کنند و حتی با فرستادن هیئتی به گروزنی، پایتخت چچن، برای شرکت در کنفرانسی با عنوان «اهل تسنن چه کسانی هستند؟»، اعلام کردند وهابیت خارج از حلقه اهل تسنن هستند و آن را فرقه‌ای خطرناک برای جهان اسلام برشمردند.

حالا مصری‌ها حاضر شده‌اند به شرایط سخت صندوق بین‌المللی پول برای گرفتن وام ۱۳ میلیارد دلاری تن بدهند اما دیگر نگاهی به سعودی‌ها برای گرفتن کمک مالی نکنند. معلوم است که آل‌سعود حاضر است باز به مصری‌ها کمک مالی بکند حتی با شرایطی بسیار آسان‌تر از صندوق بین‌المللی پول اما مصری‌ها می‌دانند که سعودی‌ها در قبال این کمک مطامعی دارند که ضربه بر استقلال مصر در عرصه منطقه می‌زند و به این جهت است که رو به صندوق بین‌المللی پول آورده‌اند. عبدالباری عطوان، نویسنده و تحلیلگر مشهور فلسطینی در سرمقاله اخیر روزنامه رأی‌الیوم این جهت‌گیری مصری‌ها را به عنوان پایان گرفتن ماه عسل سه ماه میان مصر و عربستان ارزیابی کرده و با اشاره به سفر سلمان بن عبدالعزیز، پادشاه سعودی‌ها در ماه آوریل می‌نویسد: «هر کس آن سفر را دنبال می‌کرد تصور می‌کرد که روابط دو کشور سالیان متمادی در همه سطوح سیاسی و اقتصادی و نظامی قوی و مستحکم باقی خواهد ماند اما هم‌اکنون همه چیز تغییر کرده، به عنوان مثال مقامات و رسانه‌های گروهی عربستان در گذشته همواره از عبدالفتاح السیسی تقدیر و ستایش می‌کردند اما هم اکنون به طور مستقیم یا غیرمستقیم او را آماج انتقاد بی‌امان خود قرار داده‌اند و گاهی این انتقادها تا مرز دشنام نیز پیش رفته است.» حالا این انتقادها از سطح رسانه‌ای به سطوح عالی سیاسی رسیده و سعودی‌ها را مجبور به آن تماس تلفنی با السیسی کرده اما به نظر می‌رسد مصری‌ها عزم خود را برای رسیدن به جایگاه سابق خود در جهان عرب جزم کرده‌اند تا راه خود را از سعودی‌ها جدا کنند و باید بعد از این انتظار انتقاد، دشنام‌گویی و خشم بیشتر سعودی‌ها از مصری‌ها را داشت.

اخبار کوتاه

■ رزمایش هوایی چین در اقیانوس آرام

نیروی هوایی چین روز یک‌شنبه اعلام کرد، بیش از ۴۰ فروند بمب‌افکن و انواع دیگر هواپیماهای نظامی خود را از یک تنگه میان جزایر متعلق به ژاپن به منظور شرکت آنها در رزمایشی در اقیانوس آرام غربی عبور داده است. شن جینکه، سخنگوی نیروی هوایی چین گفت: «نیروی هوایی چین به رزمایش‌های دوربرد در اقیانوس آرام غربی و گشت‌زنی بر فراز منطقه شناسایی و دفاع هوایی دریای چین جنوبی دست می‌زند تا از امنیت و حاکمیت ملی خود حفاظت کند.» چین در سال ۲۰۱۳ به اصطلاح منطقه شناسایی دفاع هوایی در دریای چین شرقی اعمال کرده و هواپیماها را مجبور به معرفی خود به مقامات چینی کرد، این اقدام با محکومیت‌هایی از سوی ژاپن و امریکا مواجه شد.

■ عذرخواهی «عمان» به دلیل استفاده از «خلیج‌فارس»!

خطوط هوایی «عمان ایر» مجبور شد به دلیل استفاده از نقشه‌های پروازی که از برچسب خلیج‌فارس به جای واژه جعلی خلیج عربی استفاده کرده بود، عذرخواهی کند. کاربران رسانه‌های اجتماعی «گلف عرب» از عمان‌ایر به دلیل استفاده از نقشه‌ای با برچسب خلیج‌فارس انتقاد کردند و خواستار تغییر آن برچسب شدند و این خطوط هوایی را وادار کردند تا به طور موقت این نقشه را روی صفحات پشت صندلی‌های هواپیما غیرفعال کند. عمان ایر نیز در بیانیه‌ای رسمی که روز شنبه منتشر شد، استفاده از این نقشه پرواز را اشتباه قلمداد و تصریح کرد این نقشه را از خطوط هوایی کنیا اجاره کرده بوده است.

■ توافق چین و کوبا بر تعمیق روابط دوجانبه

نخست‌وزیر چین در سفر دو روزه خود به هاوانا، با رائول کاسترو، رئیس‌جمهور کوبا دیدار کرد و دو طرف بر تعمیق هرچه بیشتر روابط توافق کردند. دو طرف در این سفر نزدیک به ۳۰ توافقنامه در حوزه‌های اقتصادی مانند کشاورزی، سلامت عمومی و صنعت امضا کردند. لی کیانگ، نخست وزیر چین، اولین نخست وزیر چین است که از زمان شکل‌گیری روابط دیپلماتیک میان چین و کوبا به هاوانا سفر کرده است. با این حال شی جین پینگ، رئیس‌جمهور چین به عنوان عالی‌ترین مقام این کشور در سال ۲۰۱۴ به کوبا سفر کرده بود.

■ رهبر بوکوحرام: من زنده‌ام

ابوبکر شیکاو، رهبر گروه تروریستی بوکوحرام که گزارش‌ها حاکی از زخمی شدن او در حمله هوایی ارتش نیجریه بوده‌اند در یک ویدئوی جدید ظاهر شد و ادعای این ارتش مبنی بر زخمی شدنش را رد کرد. شیکاو در این ویدئو که روز یک‌شنبه در یوتیوب منتشر شد خطاب به ارتش نیجریه گفت: «شما در شبکه‌های اجتماعی شایعه کردید که من را مجروح کرده یا کشته‌اید اما به شما مستبدان می‌گویم که من کاملاً سرحال و سالم بوده و در امنیت به سر می‌برم.»